

ske. Bag i bogen findes i stedet en række eksempler med de originale bogstavformer. En nyttig oversigtstabel gør skematisk rede for møntherrer og møntsteder, og registre, der omfatter møntbetegnelser, personer og steder, gør bogen let at arbejde med.

Som eksempel på en møntordning er gengivet et brev om mønten mellem Dronning Philippa og stæderne, dels i facsimile, dels udskrevet på plattysk, dels oversat til dansk. I kommentaren til denne aftale i det historiske afsnit gengiver Galster Herman Korners beskrivelse af Philipppas møntpolitik, men afviser den med, at det er et fejlsyn fra Korners side at tro, at hun handlede på egen hånd. Man havde gerne set en nøjere begrundelse for, at den handlekraftige dronnings selvstændighed drages i tvivl, kong Erik havde dog ved tidligere lejligheder svaret Hansestæderne meget afvisende, da de ønskede at forhandle om bedre mønt.

En bebrejdelse for omstændelig gammelmandssnak, som Galster i indledningen retter mod en anden numismatisk forfatter: Wilcke, kan ikke vendes mod ham selv – tvært imod bliver man ofte så optaget af de perspektiver, der antydes, at man gerne havde hørt mere, for trods dette omhyggelige arbejde er ikke alle gåder af mønthistorisk art løst endnu.

Med »Unionstidens Udmøntninger« har dansk numismatiks nestor, der 17. maj 1974 fyldte 85 år, igen ydet en betydelig indsats i den historiske videnskab og givet os en meget nyttig opslagsbog i hænde.

Kirsten Bendixen

Bygningsbevaring

INGMAR HOLMSTRÖM OCH CHRISTINA SANDSTRÖM: UNDERHÅLL AV GAMLA HUS. *Udgivet af Statens institut för byggnadsforskning, Stockholm. Distribution: Svensk Byggtjänst, Box 1403 111 84 Stockholm. Ill. 11 sv. kr.*

Emnet vedligeholdelse og istandsættelse af historiske bygninger har givet stof til adskillige artikler og publikationer. I de fleste tilfælde drejer det sig om specielle problemer eller bestemte kategorier af bygninger, medens man har savnet en samlet fremstilling med et tilstrækkeligt bredt sigte, så den kan anvendes af såvel ejere og brugere af gamle huse, som af teknikere og museumsfolk. Med den her foreliggende publikation har det svenske »Statens institut för byggnadsforskning« taget første skridt til at indhente det forsømte.

Forfatterne går ud fra den forudsætning, at bygningsbevaring ikke alene er et spørgsmål om videnskabeligt gennemførte restaureringsopgaver. Små istandsættelsesarbejder og den daglige vedligeholdelse er lige så vigtig, og selv enkle indgreb med små ressourcer må være teknisk rigtige. Forfatterne har derfor lagt stor vægt på betydningen af at kende de gamle materialers opbygning og særlige egenskaber.

I et historisk afsnit gennemgås opfattelsen af begrebet restaurering fra omkring 1860 til nu. Mange danske vil nikke genkendende til udtryk som »restaureringskunst« fra tiden omkring århundredeskiftet, det svenske modstykke til Viborg domkirke, restaureringen af Lunds domkirke i 1860-erne og hårdhændede restaureringer af landsbykirker i begyndelsen af dette århundrede.

Den nutidige opfattelse af bygningsbevaring drøftes indgående i de følgende afsnit og udmøntes sluttelig i en række gode råd til ejere, brugere, teknikere og håndværkere. Blandt rådene kunne man måske fremhæve et om at sikre sig dokumentation for de indgreb, der gennemføres og afslutte enhver istandsættelse med en rapport. Den vil være til uvurderlig hjælp for dem, der senere skal arbejde med huset.

Resten af publikationen er en gennemgang af de bygningstekniske problemer. Opstillingen er forbilledlig klar og overskuelig som hele pjecen iøvrigt. Hovedopdelingen er: grund, murværk, trækonstruktioner, puds- og stenfacader, tag, vandafledning og opvarmning. I underafsnit beskrives gamle metoder og materialer, eksempler på oftest forekommende skader og anvisninger på afhjælpning.

Hvert afsnit er belagt med konkrete eksempler og illustreret med fotos og instruktive tegninger, der gør det let også for ikke fagfolk, at drage nytte af anvisningerne. Med sine godt tyve sider er den tekniske gennemgang naturligvis langt fra udtømmende, men den når fint at leve op til sit angivne formål: at introducere læserne i den tankegang der ligger til grund for publikationen. Som et eksempel på den omtanke, der lægges for dagen, leveres til slut en liste over de myndigheder og institutioner, som i Sverige tager sig af bygningers bevaring og restaurering.

De fleste, der beskæftiger sig med vedligeholdelse og istandsættelse af gamle huse vil kunne hente nyttige råd i »Byggnadsforskningens informationsblad B 10. 1972«. Desværre tør man næppe håbe at informationerne vil komme alle historiske huse til gode. Megen slet eller manglende vedligeholdelse skyldes nok så meget svigtende interesse som manglende viden. Det mest økonomisk fordelagtige vil nemlig ofte være at lade forfaldet gå sin gang og afvente kondemnering med efterfølgende sanering, hvilket i almindelighed vil sige nedbrydning.

De økonomiske vanskeligheder ved at bevare gamle og tildels urentable huse på dyre grunde i vore byer er måske den værste trussel mod bestanden af historiske bygninger i Danmark.

Det bør naturligvis ikke mindske glæden over, at det nu er lidt lettere at gennemføre en rigtig vedligeholdelse og istandsættelse af de huse, hvis bevaring er sikret ved ejernes interesse og omsorg.

Ifølge introduktionen arbejder de samme forfattere også på en håndbog, som skal give mere dybtgående kendskab. Det er der god grund til at imødesee med store forventninger.

Kjeld Kayser